

Techniques of Positional Play

46 Practical Methods to Gain the Upper Hand in Chess

تکنیک‌های

بازی پوزیسیونی

۴۶ روش استراتژیک برای گرفتن برتری

والری برونز نیک

آنا تولی تریوخین

ترجمه: پروانه هل عطایی

WWW.ACHMAZSTORE.IR

■ سرشناسه: برونز نیک، والرئ Bronznik, Valeri ■ عنوان و نام پدیدآورنده: تکنیک‌های بازی پوزیسیونی: ۴۶ روش استراتژیک برای گرفتن برتری / والرئ برونز نیک، آناتولی تریوخین؛ ترجمه پروانه هل عطایی؛ ویراستار احسان محمداسماعیل. ■ مشخصات نشر: تهران، شباهنگ، ۱۳۹۶. ■ مشخصات ظاهری: ۳۰۶ ص.

ISBN 978-600-130-163-6

■ وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا ■ یادداشت: عنوان اصلی:

Techniques of Positional Play 45 Practical Methods to Gain the Upper Hand in Chess, 2014.

■ موضوع: شطرنج ■ موضوع: Chess ■ موضوع: شطرنج — وسط بازی ■ موضوع: Chess — Middle games ■ موضوع: شطرنج — بازی‌ها ■ موضوع: Chess—Collections of Games ■ شناسه افزوده: ترخین، آناتولی ■ شناسه افزوده: Terekhin, Anatoli ■ شناسه افزوده: هل عطایی، پروانه، ۱۳۵۰ - ، مترجم ■ شناسه افزوده: محمداسماعیل، احسان، ۱۳۴۶ - ، ویراستار ■ رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۶ ت ۸ ب ۴ / ۱۴۵۰ / ۳ / GV ■ رده‌بندی دیویی: ۷۹۴/۱۲۳ ■ شماره کتابشناسی ملی: ۴۶۵۰۰۳۶

تکنیک‌های بازی پوزیسیونی

۴۶ روش استراتژیک برای گرفتن برتری

والری برونزیک
آناتولی تریوخین

ترجمه: پروانه هل عطایی
ویراستار: احسان محمداسماعیل

WWW.ACHMAZSTORE.IR

انتشارات شباهنگ

ACHMAZ

تکنیک‌های بازی پوزیسیونی

والری برونزیک

آناتولی تریوخین

ترجمه پروانه هل عطایی

ویراستار احسان محمداسماعیل صفحه‌آرایی مینا قربانی

لیتوگرافی زیتون چاپ جمالی صحافی مهرگان

شمارگان ۵۰۰ جلد چاپ اول ۱۳۹۶

شابک ۶-۱۶۳-۱۳۰-۶۰۰-۹۷۸

حق چاپ و نشر محفوظ است

انتشارات شباهنگ

مرکز پخش خیابان انقلاب، خیابان شهدای ژاندارمری، پلاک ۴۹

تلفن ۶-۶۶۹۶۴۲۳۵ فاکس ۶۶۴۶۰۳۶۵

فروشگاه خیابان انقلاب، خیابان فروردین، ساختمان ناشران، پلاک ۲۷۳

تلفن ۱۰-۶۶۹۵۳۶۰۹، ۶۶۴۱۳۱۷۵

به نام خداوند جان و خرد

کسی کو به دانش برد رنج پیش
بفرمای تا تختِ شطرنج پیش
فردوسی

درباره‌ی کتاب

کتابی که پیش‌روی شماست از کاربردی‌ترین کتاب‌های شطرنج در زمینه استراتژی‌های وسط بازی است. این کتاب روش‌ها و طرح‌های عملی ساده و نمونه‌وار را برای تصمیم‌گیری در وضعیت‌های گوناگون پیشنهاد می‌دهد و به همین خاطر مطالعه و به‌کارگیری توصیه‌های ارائه شده در آن، راه شطرنج‌بازان را در مسیر رسیدن به «استادی» هموارتر خواهد کرد.

نسخه‌ی اصلی این کتاب نخستین بار در سال ۲۰۰۱ در روسیه چاپ و منتشر شده است. در سال ۲۰۰۵ به زبان آلمانی و در سال ۲۰۱۳ به زبان انگلیسی ترجمه شده و توجه شطرنج‌بازان را به خود جلب کرده است. همچنین در سال ۲۰۱۵ ویرایش جدید این کتاب توسط برونزینیک با افزودن نمونه‌های جدید تکمیل و در روسیه منتشر شده است. خوشحالیم که به اطلاع برسانیم نسخه فارسی این اثر معتبر از روی همین ویراست سال ۲۰۱۵ ترجمه شده و در اختیار علاقه‌مندان است.

در برگردان این اثر افراد و عوامل گوناگونی دست‌به‌دست هم داده‌اند که بیشتر از همه باید از جناب آقای احسان محمداسماعیل نام برد.

آقای مهندس خیرخواه اولین بار خلاصه‌ای از ترجمه انگلیسی کتاب را در ماهنامه شطرنج معرفی و زمینه‌ی آشنایی علاقه‌مندان را به این کتاب فراهم کردند.

امیدوارم خوانندگان گرامی از تأثیر عملی روش‌های این کتاب در ارتقای سطح بازی خود بهره‌مند شوند و زمینه‌ساز رشد و اعتلای فرهنگ و ادبیات شطرنج کشورمان باشند.

در ترجمه‌ی این اثر به فارسی با بهره‌گیری از یاری شطرنج‌دوستان کوشش بسیار شده است تا از خطا پرهیز شود، نمونه‌خوانی و ویرایش آن با دقت ویژه انجام شده است. اگر هنوز هم اشکالی در متن باقی مانده است، خوانندگان و صاحب‌نظران خواهند بخشید. پیشاپیش سپاسگزار طرح نظرات سودمندان خواهیم بود تا در چاپ‌های بعدی از آن بهره‌گیریم.

در خاتمه ترجمه‌ی این اثر ارزشمند را به مادرم «تامارا» به پاس شکیبایی و مهربانی‌هایش تقدیم می‌کنم.

فروشگاه تخصصی شطرنج

کلید گنج سعادت قبول اهل دل است

مباد گس که در این نکته شک و ریب کند

حافظ

پروانه هل عطایی

تابستان ۱۳۹۶

parvanehhalataie@yahoo.com

پیشگفتار

خواننده‌ی گرامی!

اساس مهارت در شطرنج کدام است؟ آیا با خرید چند کتاب گشایشی و به کار بستن واریانت‌های آن می‌توان شطرنج‌بازی ماهر شد؟ تا به حال برایتان پیش آمده است که از مرحله گشایش با برتری خارج شده، اما نتوانسته باشید برتری خود را به بُرد تبدیل کنید؟

البته آمادگی مطلوب برای شروع بازی بسیار خوب است، اما آنچه اساس مهارت شطرنج‌باز را شکل می‌دهد، درک روش‌ها و هدایت وسط بازی و آخربازی است. با داشتن این مهارت است که می‌توان پوزیسیون برتر را به بُرد رساند یا پوزیسیون ضعیف را نجات داد.

خوشبختانه یا متأسفانه، کسب دانش مراحل وسط بازی و آخربازی چندان ساده نیست؛ زیرا به ندرت منابع مناسبی در این زمینه وجود دارد و کتاب «تکنیک‌های بازی پوزیسیونی» برای جبران این کمبود در نظر گرفته شده است.

ارزش اصلی این کتاب و تفاوت اساسی آن با سایر کتاب‌ها در تکنیک‌های موضوعی مرتبط با مرحله‌ی وسط بازی است. این تکنیک‌ها همان‌طور که از نامشان پیداست، در واقع روش‌هایی هستند که برای تصمیم‌گیری در پوزیسیون به کار می‌آیند و هر روش با مثال‌های متعدد و منتخب به‌خوبی

نشان داده شده است تا خوانندگان گرامی ضمن آشنایی با این تکنیک‌ها، کاربرد آن‌ها را در عمل نیز به‌دقت مشاهده کنند.

بسیاری از تکنیک‌های معرفی شده در این کتاب، پیش از این در جایی مطرح نشده است و برای شطرنج‌بازان آماتور کاملاً تازگی دارد، هرچند که استفاده از مطالب آن برای همه شطرنج‌بازان از سطح سوم گرفته تا استادان بین‌المللی سودمند خواهد بود.

این کتاب برای اولین بار در سال ۲۰۰۱ با انتخاب موضوع و تالیف کامل تریوخین چاپ و منتشر شد. ویرایش بعدی آن در سال ۲۰۱۵ توسط برونزیک و با افزودن نمونه‌های بسیاری از بازی‌های معاصر تکمیل شد و در نتیجه دو برابر حجم قبلی را پیدا کرد. چنان‌چه آن را شایسته عنوان درسنامه بدانیم، گزاف نگفته‌ایم. به یاری برنامه‌های نوین کامپیوتری، امکان دسترسی عمیق‌تر به اسرار پوزیسیون‌های آورده شده در کتاب فراهم شده است و همچنین از این برنامه‌ها برای یافتن ایده‌های تکمیلی و کاهش میزان خطا در تجزیه و تحلیل‌ها کمک گرفته شده است.

مؤلفان امیدوارند که استفاده از کتاب «تکنیک‌های بازی پوزیسیونی» علاوه بر ارتقای سطح بازی خوانندگان، رضایت‌خاطر آنان را نیز برآورده کند.

فهرست

۱. اصل دو نقطه ضعف ۱۳
۲. قوانین کاپابلانکا ۱۹
۳. حصار (f3/e4 (f6/e5) ۲۶
۴. محدودسازی اسب ۳۴
۵. اسب در خانه g6 - هشدار برای پیاده «h»! ۴۵
۶. قفسی برای فیل: g7xc3! bxc3 ..... ۵۳
۷. محدودسازی فیل. طرح لاسکر - کاپابلانکا و سایر ایده‌ها ۵۷
۸. غیرفعال کردن رخ ۶۷
۹. فیل‌های غیرهم‌رنگ، چه خوب! قسمت اول: حمله در امتداد قطر اصلی ۷۳
۱۰. فیل‌های غیرهم‌رنگ، چه خوب! قسمت دوم: حمله به خانه f2(f7) در آخر بازی ۸۲
۱۱. قربانی ظاهری پیاده ۸۶
۱۲. تظاهر به تعویض ۹۰
۱۳. تأمین تکیه‌گاه برای اسب ۹۸
۱۴. «حمله جناحی» برای حذف حمایت پیاده از پایگاه‌های مهم ۱۰۳
۱۵. پیاده کناری بالقوه رونده ۱۰۹
۱۶. گشودن ستون به کمک پیاده کناری ۱۲۸
۱۷. ممانعت از گشودن ستون‌ها - «قفل و بند» ۱۴۳
۱۸. موج‌شکن ۱۴۸
۱۹. تصاحب به شیوه روبینشتاین: f7xg6 (f2xg3) به هنگام تعویض در خانه g6(g3) ۱۵۳
۲۰. حمله به مثلث پیاده‌ای ۱۶۸
۲۱. روش اول باتونیک: e4xf5-gxf5 , f2-f4! ۱۷۴
۲۲. حرکت پیشگیرانه تایمانوف: f3-h4, g2-g3 علیه f7-f5 ..... ۱۸۰
۲۳. روش دوم باتونیک: h2(h3)-h4 علیه f7-f5 ..... ۱۸۴
۲۴. تعویض فیل خودی به قصد بهره‌برداری از ضعف خانه‌های حریف ۱۹۰
۲۵. حرکت زیگزاگ‌وار با فیل ۱۹۷
۲۶. نسخه باتونیک: تعویض سوارهای مدافع مواضع نفوذی حریف ۲۰۰
۲۷. چیدمان کاپابلانکا ۲۰۶
۲۸. نحوه استقرار رخ ۲۱۱

۲۱۸	
۲۲۷	۲۹. مسیر غیراستاندارد برای رخ
۲۳۲	۳۰. مسیر غیراستاندارد برای اسب
۲۳۵	۳۱. حرکت ایدایی
۲۴۳	۳۲. فیل «بد» اما مفید
۲۴۹	۳۳. جایگاه فوق‌العاده مناسب برای وزیر
۲۵۵	۳۴. آتشبار رتی: ♖a1/♜b2 (♜a8/♜b7)
۲۶۲	۳۵. آتشبار اسمیس洛夫: ♜b2/♜c3 (♜b7/♜c6)
۲۶۸	۳۶. چیدمان لاسکر ♜e7/♜d6
۲۷۱	۳۷. مانور روبینشتاین ♜d8-b8-a7
۲۷۵	۳۸. تجدید آرایش به شیوه پتروسیان
۲۸۱	۳۹. تعویض به شیوه روبینشتاین: ♜b8-d7 علامتی برای ♜c4xd5!
۲۸۷	۴۰. ساختار اسمیس洛夫: نخست رخ‌ها، سپس وزیر
۲۹۱	۴۱. استتار خطوط به شیوه کاریف
۲۹۶	۴۲. برجک کوبی به شیوه بلک‌برن
۲۹۸	۴۳. قلعه مصنوعی
۳۱۱	۴۴. تخلیه امنیتی و پیشگیرانه شاه
۳۱۶	۴۵. طفره رفتن غیراستاندارد از تعویض شطرنج
	۴۶. پیش‌دستی در بازی
۳۱۹	نمایه‌ی بازیکنان

راهنمای نمادها و نشانه‌ها

سفید وضعیت برنده دارد + -

سفید برتری آشکاری دارد ±

سفید برتری جزئی دارد ±

وضعیت متعادل =

وضعیت مبهم ∞

سیاه برتری جزئی دارد ±

سیاه برتری آشکاری دارد ∓

سیاه وضعیت برنده دارد - +

با داشتن جبران ∞

با بازی متقابل ⇔

با طرح Δ

با داشتن ابتکار عمل ↑

گرفتن ×

کیش +

مات #

حرکت درخشان !!

حرکت خوب !

حرکت جالب توجه !?

حرکت مشکوک ?!

حرکت بد ?

اشتباه فاحش ??

СТРАТЕГИЧЕСКИЕ ПРИЁМЫ

Валерий Бронзник , Анатолий Терехин

به دست آوردن پوزیسیون برتر در شروع بازی، همواره ضامن پیروزی نیست و برای بازیکنان جاه طلب درک وسط بازی اهمیت بیشتری دارد. این کتاب از کاربردی ترین کتاب های شطرنج در زمینه «مهارت های عملی وسط بازی» است که روش های علمی و نمونه وار را برای تصمیم گیری در وضعیت های گوناگون پیشنهاد می دهد. تکنیک هایی از قبیل:

- چگونه کارایی سوارهای حریف را محدود کنیم؟
  - بهترین روش تعویض مهره ها چیست؟
  - چگونه مانع باز شدن ستون به نفع حریف شویم؟
  - چگونه بیشترین هماهنگی را برای سوارهای خودی تأمین کنیم؟
- و ...

فروشگاه تخصصی شطرنج و به خاطر سپردن آنها آسان است. مؤلفان گنجینه ای از مثال های عملی را فراهم کرده اند تا خوانندگان کاربرد این تکنیک ها را در بازی واقعی مشاهده کنند.

خواندن این کتاب را به همه کسانی که در پی رسیدن به درجات بالا در شطرنج هستند، توصیه می کنیم.

WWW.ACHMAZSTORE.IR

shabahang_pub

www.shabahangbook.com

انتشارات شباهنگ

ISBN 978-600-130-163-6

۲۵۰۰۰ تومان
9 786001 301636